

STICHTING MONUMENT EN MATERIAAL JAARVERSLAG & JAARREKENING 2025

*Finale van de Erfgoedvrijwilligersprijs in de Koninklijke Schouwburg Den Haag.
Monument en Materiaal was aanwezig als finalist van de provincie Groningen.*

**STICHTING MONUMENT EN MATERIAAL
WESTERBINNENSINGEL 48
9718 BV GRONINGEN**

TELEFOON: 050 314 62 46

E-MAIL: MENM@STICHTINGMENM.NL

INTERNET: WWW.STICHTINGMENM.NL

KVK: 41010371

STICHTING MONUMENT & MATERIAAL

INHOUDSOPGAVE

WOORD VOORAF	5
ORGANISATIE	6
• Doelstellingen	
• Samenstelling bestuur	
• Beleidsdoelstellingen	
• Huisvesting	
• Overleg met andere organisaties	
FINANCIËN	7
MEDEWERKERS	8
• Algemene activiteiten	
• Overleg	
• Excursies	
• Scholing, projecten, congressen, symposia e.d.	
• Medewerkers	
• Externe adviseurs	
AFDELING OUDE BOUWMATERIALEN	9-13
• Aanbod	
• Bouwmaterialen verkregen uit (sloop)projecten en van particulieren	
• Overzicht aanbod van bouwmaterialen	
• Verkoop en herplaatsing	
• Bruiklenen en giften	
• Externe contacten en activiteiten	
AFDELING ARCHEOLOGIE	14-15
• Inleiding	
• Vondstverwerking	
• Externe contacten en activiteiten	
PUBLICITEIT	16-18
• Inleiding	
• Website	
• Open Dag en Open Monumentendag	
• Lezingen	
• Erfgoedvrijwilligersprijs	
• Publicaties	
• Exposities m.b.t. de Stichting en Archeologie	
• Overige bruiklenen van de afdeling Archeologie	
JAARREKENING	20-23
• 1. Balans per 31 december 2025	
• 2. Exploitatierekening, baten en lasten	

WOORD VOORAF

2025 was een jaar waarin vele plannen opgestart of bedacht in 2024, zijn gerealiseerd: de elektrisch aangedreven bedrijfswagen is in gebruik genomen, de nieuwe website van Monument en Materiaal is live gegaan, er is overgegaan naar een nieuw boekhoudsysteem, de voorraad oude bouwmaterialen op het buitenterrein is opgeschoond en het contract met de gemeente Groningen is vernieuwd. Met De Huismeesters zijn gesprekken gevoerd over verduurzaming en de toekomstplannen met betrekking tot de huisvesting van Monument en Materiaal aan de Westerbinnensingel.

Daarnaast waren er uiteraard publiek toegankelijke activiteiten. Zo zijn de lezingen hervat in de verbouwde maar vertrouwde Groninger Archieven. De afdeling archeologie heeft op 13 juni deelgenomen aan de jaarlijkse Nationale Archeologiedagen en op Open Monumentendag was het pand opengesteld voor bezoekers. Eind november verscheen het nieuwe Jaarboek Hervonden Stad en Land dat door wethouder Rik van Niejenhuis werd overhandigd aan dendrochronologie-onderzoeker Erhard Pressler.

Al het werk van de vrijwilligers van Stichting Monument en Materiaal werd afgelopen jaar vanuit de provincie Groningen beloond met een nominatie voor de landelijke Erfgoedvrijwilligersprijs. De prijs ging naar een andere organisatie, maar bij een dergelijk initiatief bestaan alleen winnaars. Het is mooi en van groot belang om ook landelijk erfgoedorganisaties op de kaart te zetten en vrijwilligers in het zonnetje te zetten!

De beschikbaarheid van bestuursleden was afgelopen jaar beperkt als gevolg van bijzondere persoonlijke omstandigheden. In december bereikte ons het heuglijke bericht dat een bestuurslid het leven heeft geschonken aan een gezonde tweeling!

We beseffen dat 2025 voor mensen betrokken bij Monument en Materiaal een erg druk jaar is geweest. Namens het bestuur danken we de vrijwilligers en medewerkers voor hun kennis, flexibiliteit en de getoonde inzet. Ook in 2026 zetten wij ons vol enthousiasme in om archeologie en monumentaal erfgoed onder de aandacht te brengen en oude bouwmaterialen een nieuwe bestemming te geven.

Douwe Offringa, voorzitter a.i.

Presentatie van Monument en Materiaal tijdens Open Monumentendag in het Provinciehuis, september 2025.

ORGANISATIE

Doelstellingen

De Stichting Monument en Materiaal is opgericht in 1983. De doelstellingen van de Stichting zijn:

- Het verwerven, tijdelijk opslaan en voor hergebruik beschikbaar stellen van oude bouwmaterialen.
- Het verlenen van medewerking aan de uitvoering van door de gemeente Groningen, of door derden, gepland bouwhistorisch onderzoek.
- Het verlenen van medewerking aan de uitvoering van gepland archeologisch onderzoek binnen de gemeente Groningen, inclusief vondstverwerking.
- Het uitgeven van publicaties, of medewerking verlenen aan publicaties, betreffende onderwerpen, die in het verlengde liggen van de bovengenoemde doelstellingen van de Stichting.
- Het mogelijk maken van exposities over bouwmaterialen, bouwhistorie en archeologie.
- Het organiseren van lezingen.

Samenstelling bestuur

Het bestuur bestaat uit zes bestuursleden:

- Douwe Offringa, waarnemend voorzitter
- Martha de Jong, penningmeester
- Anne de Leur-Bruijn, secretaris
- Mark Aalders, lid
- Eddie Brongers, lid
- Benni Leemhuis, lid

Het bestuur kwam in het verslagjaar 10 keer bijeen.

Beleidsdoelstellingen

Het delen van kennis en informatie over bouwmaterialen en archeologie is ook dit jaar weer op meerdere vertrouwde, maar succesvolle manieren aangepakt. De openstelling voor publiek op Open Monumentendag en de Dag van de archeologie zijn weer zeer goed verlopen. Het is belangrijk om bezoekers te kunnen laten zien wat er gebeurd achter de deur. De depots zijn op afspraak open geweest voor diverse rondleidingen.

Een gezonde financiële situatie is van groot belang. De cijfers waren ook dit verslagjaar positief. Dit is te danken aan de inzet van de vrijwilligers die de verkoop van bouwmaterialen behartigen. De stichting voorziet nog steeds met oude bouwmaterialen in een behoefte.

Het delen van kennis en informatie over bouwmaterialen en archeologie vindt niet alleen plaats door de openstelling maar ook door middel van het uitbrengen van het jaarboek Hervonden Stad en Land en het deelnemen aan schoolprojecten en presentaties. Het organiseren van lezingen en het beschikbaar stellen van materialen en vondsten voor tentoonstellingen draagt hier ook aan bij.

Huisvesting

Stichting Monument en Materiaal huurt al jaren samen met de gemeente Groningen een Rijksmonumentaal schoolgebouw van de Huismeesters. Het bestuur is in gesprek geweest met management van de Huismeesters over de lange termijn visie (onderhoud, verduurzaming, toekomst voor de huurder en eigenaar).

Monumentenwacht heeft in opdracht van de Huismeesters het pand geïnspecteerd op gebreken, onder andere is een aantal loszittende natuurstenen elementen verwijderd van de gevels. Die moeten bij toekomstige renovatie teruggeplaatst worden.

In het begin van 2025 is een lekkage boven de meterkast geconstateerd. De kapotte leiding die dit veroorzaakt had is gerepareerd.

Na bijna drie maanden zonder schoonmaak heeft de stichting vanaf februari een contract gesloten met een nieuw schoonmaakbedrijf Clean & Clever. Sindsdien maken zij naar tevredenheid het pand schoon.

Het schilderwerk dat gepland was voor 2025 is uitgesteld en zal nu in 2026 worden uitgevoerd.

Bedrijfsbus

Na een jaar en enkele maanden zonder eigen transport is het uiteindelijk gelukt: vanaf april 2025 is MenM een elektrische bestelbus van Toyota rijker. Een elektrische auto was een pré in verband met het beleid van de gemeente, dat diesel- en benzineauto's in de binnenstad niet meer toestaat. Het interieur van de tweedehandse, maar voor ons een "nieuwe" bus, werd nog vertimmerd zodat de

vracht vastgezet kan worden. Van buiten is de wagen voorzien van belettering en foto's gerelateerd met de website waardoor hij ook een mooi visitekaartje voor de stichting is geworden.

Overleg met andere organisaties

In 2025 zijn overleggen gevoerd met de gemeente Groningen. Al jarenlang werd de afspraak tussen gemeente Groningen en Stichting Monument en Materiaal stilzwijgend verlengd. Nu zijn de afspraken tegen het licht gehouden en formeel verlengd, via een addendum heeft een update plaatsgevonden van wat MenM doet. De gemeente heeft haar bijdrage, die al acht jaar lang niet aangepast was, verhoogd. De overeenkomst is op 1 juli jl. ingegaan en geldt voor vijf jaar.

Verder is met diverse organisaties op ons werkterrein contact gezocht ter afstemming en mogelijke samenwerking. Dit is 2025 uiteindelijk niet gelukt, maar begin 2026 wel.

FINANCIËN

De omzet in de verkoop van bouwmaterialen is flink gestegen ten opzichte van vorig jaar. Dit is een mooie kentering na een tweetal iets mindere jaren. Waarschijnlijk heeft onder andere de terugkeer van eigen vervoer hier een positieve rol in gespeeld.

In het vorige jaarverslag was al sprake van vervangend vervoer voor de bouwmaterialen. Dat is gelukt! Sinds begin 2025 rijdt Monument en Materiaal elektrisch. Omdat de auto via al enkele jaren lang apart gelegde gelden is aangekocht blijkt dit op het eerste gezicht niet uit de jaarrekening. Het aankoopgeld is afkomstig uit de voorziening Auto/transport. De nieuwe auto is dan wel kleiner dan de oude dieselfus, maar heeft voldoende laadruimte voor materialen én in de accu, voor de meest gebruikelijke voorwerpen en ritten.

Een andere verandering die vorig jaar al was opgestart is het ontwikkelen van een nieuwe website. Dit jaar zijn hier in samenwerking met Ivendo verdere ontwikkelingen aan doorgevoerd. De website functioneert naar tevredenheid. Toch is gebleken dat niet alle aanvankelijk gewenste functionaliteiten ook echt praktisch zijn voor de Stichting Monument en Materiaal. Daarom is besloten om, ondanks enkele investeringen, de Airtable functie (een database programma waarmee een beschikbare voorraad één op één op de site getoond kon worden) toch los te laten. Uiteraard zullen voorbeelden van beschikbare deuren, tegels en andere bouwmaterialen op de website getoond blijven. Daarvoor wordt een nieuwe functionaliteit in de website ontwikkeld.

De overstap naar een nieuw boekhoudpakket, gestart eind 2024, is succesvol verlopen, ondanks dat een verandering als deze nodige tijd heeft om te wennen. Administratiekantoor Hutco steunt ons bij dit proces. Dit jaar is voor het eerst een automatisch gegenereerde balans en financieel overzicht te bewonderen in het jaarverslag.

Een andere belangrijke stap was het vernieuwen van de overeenkomst van Stichting Monument en Materiaal met gemeente Groningen. Het pand aan de Westerbinnensingel wordt door beide instanties gebruikt. De oorspronkelijke afspraken waren opgezet in de jaren '90. Deze zijn voor het laatst herzien in 2016. Afgelopen jaar is de overeenkomst daarom tegen het licht gehouden en verlengd. Daarbij is ook de vergoeding van de gemeente geïndexeerd.

Geschonken en aangekochte materialen zijn in 2025 zoals gebruikelijk aan de voorraad bouwmaterialen toegevoegd en per boekjaar afgeschreven. Conform beleid is de aanwas van bouwmaterialen niet in de balans opgenomen. Bij verkoop zijn de opbrengsten in de Resultaatrekening vermeld.

Van de gemeente Groningen ontving de stichting €29.750 als jaarlijkse vergoeding voor de geleverde faciliteiten bij archeologisch onderzoek, verwerking van de vondsten en publiciteit. Daarnaast sponsoren Bouwbedrijf Jurriëns Noord BV en Schildersbedrijf Cor Buist de uitgave van het jaarboek Hervonden Stad en Land. Het bestuur is beiden daarvoor zeer erkentelijk.

Martha de Jong, bestuurslid/penningmeester

Tweedehandse elektrische bestelbus van MenM.

MEDEWERKERS

Inleiding

2025 was weer een druk jaar vol activiteiten die aandacht van het publiek en van de pers trokken. Veel belangstellenden en klanten zijn op bezoek geweest in het pand. De Stichting is regelmatig met presentaties buiten de deur geweest. Met medewerkers hebben we uitstapjes gemaakt met twee doelen op het oog: onze kennis vergroten en gezellig samenzijn.

Ons team van vrijwilligers is versterkt met Hanneke Everts (timmerwerkplaats), Max Vijfwinkel en Wim Hielkema (beiden ICT). Heel kort was er hoop op een nieuwe PR medewerker, maar helaas is deze betrekking niet doorgezet.

In mei heeft Jaap Buist als vrijwilliger er een punt achter gezet. Daardoor is een vacature ontstaan op het gebied van digitalisering en computerkennis. Vanaf het najaar hebben we twee nieuwe vrijwilligers die deze taken vervullen.

Hayo Dopmeijer was dit jaar 25 jaar bij de Stichting werkzaam en dat werd gevierd. Het jaar is traditioneel afgesloten met een gezellige kerstborrel.

In 2025 waren, behalve zes bestuursleden, in totaal 27 vrijwilligers aan de Stichting verbonden.

Algemene activiteiten

Overleg

De afdelingen archeologie en bouwmaterialen houden tweewekelijks een werkoverleg. Ook met regelmaat vond een overleg plaats tussen de coördinatoren en het dagelijks bestuur. In 2025 zijn er twee medewerkersvergaderingen gehouden.

Excursies

- 20 mei: bezoek aan de borg in Veenwouden en Aqua Zoo in Leeuwarden.
- 3 juli: rondleiding op het kloosterterrein Yesse (buurtschap Essen bij Haren).
- 5 september: Kerken en Maren boottocht vanuit Appingedam, met rondleiding door St. Oude Groninger Kerken in Leermens en Oosterwijtwerd.
- 12 december: finale van de Erfgoedvrijwilligersprijs in de Koninklijke Schouwburg van Den Haag.

Scholing, projecten, congressen, symposia e.d.

- Dick Labberton, Klaas Helfrich en Philip Boeije zijn op de herhalingscursus BHV geweest.
- Frits Vrede en Klaas Helfrich hebben een congres archeologie in Assen bijgewoond.
- Ewa Soroka heeft deelgenomen aan een symposium in Leeuwarden over historische interieurs.

Medewerkers (vrijwilligers tenzij anders vermeld)

- Afdeling Bouwmaterialen

Bette Alma
Aletta Bastmeijer
Philip Boeije
Alex de Coninck
Hanneke Everts
Harry Kiksen
Cees Kloostra
Erik Pieterman

- Afdeling Secretariaat/ICT

Wim Hielkema
Niko Nolden
Rita Overbeek
Ewa Soroka
Max Vijfwinkel

- Afdeling Archeologie

Nynke de Boer
Janny Bolhuis
Jaap Buist (tot mei)
Margot Daleman
Hayo Dopmeijer
Dick Labberton
Guido van der Maar
Henk Nieuwenhuizen
Bertus Overweg
Leendert van der Schee
Yolanda Schellinger
Anne Stiepel
Frits Vrede
Klaas Helfrich - conservator en coördinator werkzaam bij de gemeente Groningen, afdeling archeologie in het pand Westerbinnensingel 48.

Externe adviseurs

Warmolt Brouwer, adviezen oude bouwmaterialen
Jan C. van der Wis, adviezen numismatiek

Bouwmaterialen verkregen van (sloop)-projecten en van particulieren

Het afgelopen jaar hebben we weer divers oud bouw materiaal aangeboden gekregen. Zoals gebruikelijk hadden verschillende soorten deuren hiervan het grootste aandeel in, zoals paneeldeuren, glas-in-looddeuren, suite- en schuifdeuren, Bruynzeeldeuren en een aantal voordeuren.

Hiernaast was er een ruim aanbod van uiteenlopend oud materiaal: ramen, deurroosters, muurankers, houten consoles, raamluiken, hang- en sluitwerk zoals bakelieten deurknoppen en -krukken, contragewichten, een opvangbak voor regenwater, een fonteintje, een complete jaren '30 wastafel met toebehoren, divers oud elektrisch materiaal, een dakversiering aan een windveer, een monumentale houten schouw met sierstukken uit circa 1880 en twee koperen kranen voor een waterpomp, afkomstig uit de borg Verhildersum in Leens.

Tegels

Er was veel aanbod van tegels uit diverse perioden zoals een partij 17e-eeuwse groengeel geglazuurde vloertegels, afkomstig uit het pand Poelestraat 8 in Groningen en een grote partij geglazuurde estrikken (18e eeuw), waarschijnlijk afkomstig uit Friesland. Uit een oude boerderij kwamen circa 175 antieke tegeltjes van een oude schouw. Uit de periode 1950-1970 werden enkele pakketten tegels bezorgd zoals de bekende blauwgrijs gewolkte tegeltjes die in die jaren voor sanitaire ruimten werden toegepast. Een bijzondere schenking was die van negen kistjes met authentieke tegelmonsters in diverse kleuren uit de jaren 1950-1970, gebracht door iemand die bij een architectenbureau had gewerkt.

Glas-in-loodramen

Twee mooie stukken glas in lood werden ons aangeboden. Deze blijken afkomstig te zijn uit de monumentale villa 'Sunbeam' uit 1909-1910 in Sassenheim. De opdrachtgever was een rijke bloembollenkweker en -exporteur. De villa werd gebouwd naar ontwerp van de architecten H.J. Jesse en W. Fontein uit Oegstgeest. De glas-in-loodstukken hebben een bijzondere vormgeving in de stijl van de Amsterdamse School, zijn wellicht later geplaatst in het pand en gesloopt rond 1980.

Een grote glas-in-looddeur

Dit bijzondere exemplaar (één deel van een dubbele deur) werd ons aangeboden door iemand uit Friesland. Jammer genoeg is niet bekend waar deze deur vandaan komt of heeft gezeten. Het moet in ieder geval een monumentaal pand zijn (geweest?), gezien de afmetingen en de rijkdom van het gebrandschilderd glas. De hoogte is nu 260 cm maar de deur mist aan de onderkant een paneel van minimaal 50 cm hoog. Het grootste gedeelte bestaat uit gebrandschilderde glaspanelen met een bijzondere indeling, decoraties en voorstellingen waaronder leeuwenkoppen en vazen. Aan de onderkant is in glas-en-lood een basement van bakstenen gesuggereerd wat erop zou kunnen duiden dat de deur wellicht uit een serre of een tochtportaal afkomstig is. Door de stijlkenmerken is de deur te dateren rond 1885.

Curiosum

Zo af en toe krijgen we spullen aangeboden die niet echt binnen onze collectie passen zoals deze melkbus, afkomstig uit een oude melkfabriek in het Friese Gerkesklooster. De bus is gemerkt met nr. 672 en de naam van fabriek 'Welgelegen' met het jaartal 1964. Aan de voorzijde is de bus beschilderd met een afbeelding van de oude kerk in Gerkesklooster.

We hebben contact gezocht met liefhebbers van de geschiedenis van Gerkesklooster en omgeving of mensen die bij deze fabriek hadden gewerkt, maar helaas leverde dat niets op. Toevallig viel het oog van een klant, die bij ons op zoek was naar iets anders, er op en hij wou de melkbus graag overnemen.

AFDELING OUDE BOUWMATERIALEN – AANBOD, VERKOOP EN HERPLAATSING

Alle mensen die bouwmaterialen aan MenM hebben afgestaan, zijn we bijzonder dankbaar. Wij zorgen ervoor dat hun schenking een tweede leven krijgt. Zo wordt een stukje lokale (bouw)geschiedenis behouden en worden waardevolle grondstoffen hergebruikt.

Aanbod in cijfers

	2024	2025
Voordeuren	7	2
Bovenlichtdeuren	15	17
Suitedeuren	1	2
Kastdeuren	16	13
Overige binnendeuren	27	21
Marmeren schouwen	1	2
Houten schouwen	1	1
Glas-in-loodramen	2	5

Verkoop en herplaatsing, algemeen

Het afgelopen jaar vonden diverse materialen de weg naar nieuwe eigenaren die hun panden weer zoveel mogelijk wilden terugbrengen in de oorspronkelijke staat. Zoals gebruikelijk nemen deuren in diverse soorten en maten het leeuwendeel hiervan in. Maar ook voor schouwen, diverse vloer- en wandtegels en hang- en sluitwerk was er interesse.

Diverse deuren uit het depot, zowel voor binnen als buiten, verhuisden onder meer naar een boerderij uit 1938 in Rolde, een oude boerderij uit 1820 in het Drentse Gees, de oude Bronsmotorenfabriek in Appingedam, woningen aan de Bankastraat, de Helper Kerkstraat, de Jacobstraat, de S.S. Rosensteinlaan, het Bernoulliplein en het Nieuwe Kerkhof in Groningen, monumentale herberg de Gouden Karper in Winsum, een boerderij-café in Noordbroek en de voormalige Jozefschool in Wehe den Hoorn, die in 2025 is verbouwd tot museum Kunstcentrum De Ploeg (zie foto's).

Niet alleen woonhuizen maar zelfs een historisch binnenvaartschip uit 1902 dat verbouwd werd tot woonschip kon diverse materialen van ons goed gebruiken zoals glasdeuren, een gootsteen en een mooi wasbakje.

Voor het terugbrengen in oude staat van Heresingel 10 (RM) werden een aantal paneeldeuren, een schouw en suitedeuren geleverd. Deze interieuronderdelen waren in de loop der tijd allemaal verwijderd en diverse deuren waren vervangen door moderne exemplaren.

De deur in het depot van Monument en Materiaal.

Dezelfde deur op haar nieuwe plek in Wehe den Hoorn.

AFDELING OUDE BOUWMATERIALEN – VERKOOP EN HERPLAATSING

Dubbele buitendeur

Bij de herbestemming en verbouwing van een monumentaal gymnastiekgebouw in Warffum uit 1924 tot een theatertje kwam een aantal binnen- en buitendeuren vrij en in 2024 bij de Stichting terecht. Een dubbele buitendeur viel al snel in de smaak bij nieuwe eigenaren. Zij lieten de deuren restaureren en van een nieuwe kleur voorzien, die qua stijl heel goed past bij hun huis uit 1934!

Bouwmaterialen en ornamenten uit Gouda

Diverse historische materialen zijn verkocht aan een klant ten behoeve van de restauratie van zijn pand aan de Oosthaven in Gouda. In principe verkopen we oude bouwmaterialen alleen in het noorden des lands maar in een ver verleden is een hele container vol van oude bouwmaterialen uit Gouda bij de Stichting terecht gekomen omdat het gemeentelijk depot daar werd opgeheven. In de loop der jaren is het gelukt om deze materialen herplaatst te krijgen in oude huizen in Gouda. Ook in 2025 ging weer een bus die kant op, volgeladen met een flinke partij balusters, planken, balken, kooflijsten, deuren, lambriseringen, de meeste van eikenhout en daterend uit de 18e eeuw. Dit materiaal zal worden verwerkt in het eveneens uit de 18e eeuw daterende huis.

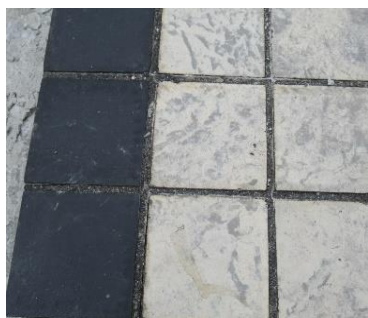
Zinken vergaarbakken

Een drietal zinken vergaarbakken, afkomstig van een van de daken van het Stadhuis van Groningen werd tijdens de Open Dag in juni, gezamenlijk gehouden door de archeologie en bouwmaterialen, voor een zacht prijsje verkocht aan een geïnteresseerde bezoeker, die ze als bloembakken gaat gebruiken. Een vergaarbak dient om het hemelwater op te vangen vanaf het (plat-) dak en voert het daarna af via de regenpijp.

AFDELING OUDE BOUWMATERIALEN – VERKOOP EN HERPLAATSING

Tegeltjes

We merken een groeiende belangstelling voor de hardgebakken vloertegels uit de jaren '30 tot '50 van de vorige eeuw. Deze tegels werden geproduceerd door de REMA en MOSA fabrieken in Maastricht, maar ook door TEEWEN in Tegelen en daarnaast ook in België, Frankrijk, Duitsland en Tsjechië. De tegels van 10 x 10 cm, effen, gespikkeld of gevlamd, in het grijs, geel, beige of zwart, bepaalden het interieur van veel woningen en scholen uit de Wederopbouwperiode.

Het blijkt dat voor onderhoud van oude kerkhoven deze tegels ook van belang zijn.

Een partij grijze gevlamde tegels werd verkocht aan vrijwilligers op het algemene begraaf-

plaats van Middelstum voor herstel van grafvloeren.

Houten schouw

Een sierlijke houten schouw verhuisde naar het monumentale pand Annerzathe uit 1878 in Annerveenschekanaal ter vervanging van een moderner exemplaar uit circa 1920. Deze moest plaatsmaken omdat de eigenaren een hogere houtkachel wilden laten plaatsen.

De houten schouw herplaatst in Annerzathe

Overzicht verkoop

	2024	2025
Voordeuren	3	9
Bovenlichtdeuren	10	29
Suitedeuren	-	5
Kastdeuren	28	33
Overige binnendeuren	32	54
Marmeren schouwen	-	4
Houten schouwen	5	3
Glas-in-loodramen	10	8

In totaal zijn aan ca. 180 particuliere adressen bouwmaterialen geleverd. In onderstaande tabel is de verspreiding naar plaats of provincie opgenomen.

	2024	2025
Stad Groningen	40	55
Provincie Groningen	29	34
Provincie Friesland	1	3
Provincie Drenthe	8	12
Overige provincies		1

Bruiklenen, giften en afgeschreven materialen

- Een langdurige bruikleen van de bouwmaterialen (o.a. een tochtportaal met geslepen glas) t.b.v. het kantoor van bouwbedrijf Jurriëns is verlengd.
- Monumentenwacht Groningen heeft een grote partij oude dakpannen overgenomen, door ons gered uit een pand aan de Westerbinnensingel.
- De in slechte staat verkerende metalen voordeuren uit het pand van het Doveninstituut (Guyotplein 5) zijn ontmanteld. De bronzen bekleding van de deuren is verkocht, de sierlijke roosters zijn bewaard.

- De verweerde buitendeuren van de in 1994 gesloopte Westerkerk zijn ontmanteld. Het sierbeslag en de eikenhouten delen zijn bewaard voor de verwerking in de restauraties.

Afdeling bouwmaterialen

In het jaar 2025 hebben diverse organisaties en overheden in het land en zelfs uit België contact gezocht met de Stichting. De belangstelling voor duurzaamheid, circulaire economie en hergebruik is onverminderd groot en het depot van Monument en Materiaal dient als een voorbeeld met een jarenlange ervaring. Middels eigen presentaties buiten de deur en rondleidingen voor bezoekers in het depot hebben we uitleg gegeven over het functioneren van de Stichting.

- Uitgenodigd door het Erfgoedloket heeft MenM op de bijeenkomsten gestaan voor de bewoners van karakteristieke panden in de provincie. Met een kraam gevuld met oude bouwmaterialen en boeken zijn we aanwezig geweest in de stad Groningen (februari en november), Winschoten (april) en Loppersum (juni).
- In februari en november hebben we project-medewerkers van het Provinciehuis ontvangen die bezig waren met het doorontwikkelen van een opzet voor het provinciaal depot voor oude bouwmaterialen, afkomstig van de versterkingsoperaties in het aardbevingsgebied.
- In februari heeft erfgoedconsulent Stephan Delaruelle van het Onroerend Erfgoed Waasland (België) om informatie gevraagd over onze werkwijze en ervaringen m.b.t. opslag en hergebruik van historische bouwmaterialen.
- In april is Paul Grimmus van BouwHub 050 (opslag voor circulaire bouwmaterialen van de gemeente Groningen) op bezoek geweest voor kennismaking met ons depot.

De onthulling van het Beno Hofman monument.

- In mei heeft MenM de onthulling bijgewoond in het Noorderplantsoen van het monument voor de stadshistoricus Beno Hofman. In dit monument zijn o.a. stenen uit onze collectie verwerkt.
- Meerdere malen in het jaar hebben we contact gezocht met de Monumentenwacht die de niet in onze assortiment passende bouwmaterialen (dakpannen en bakstenen) heeft overgenomen. Ook hebben we de buitendeuren van Westerkerk aangeboden, maar deze overname ging niet door, de deuren waren te groot en te slecht.

Eén van de voordeuren van de Westerkerk.

- Op uitnodiging van de communicatieafdeling van het Provinciehuis en in samenwerking met de opleiding Restauratietimmerman van het Alfa College is een eendaagse expositie van oude bouwmaterialen en archeologie opgesteld tijdens de Open Monumentendag.
- In het najaar kregen we bezoek van 30 mensen uit de bouwwereld: landelijk opererende architecten, aannemers, adviseurs etc. MenM was een programmaonderdeel van een excursie voor hun georganiseerd door het bureau Bouwmanagement. Deelnemers hebben de opslag van oude bouwmaterialen bekeken en kennis gemaakt met de werkwijze van MenM.
- In november heeft Wendy Gers, lector Duurzaamheid en Kunst van de Hanzehogeschool, onze stichting bezocht met ideeën over een mogelijke samenwerking. Ze heeft een rondleiding gekregen in ons depot en vervolgens contact gezocht met het bestuur. .

Inleiding

In verband met grote nieuwbouwprojecten in en rond de stad was er in dit verslagjaar al veel voorbereidend archeologisch onderzoek. Zo leverde een proefsleuvenonderzoek in de Nieuwe Held een aantal nieuwe vindplaatsen uit het begin van de jaartelling op. Ook de gestage ontwikkeling en uitbreiding bij Meerstad gaat gepaard met veel archeologisch onderzoek. In dit geval gaat het vooral om vindplaatsen uit de steentijd, waarbij er ook veel gezeefd wordt voor de vuursteenvondsten. Tot slot leverde een booronderzoek bij Stadshavens (nieuwe wijk tussen Damsterdiep en Eemskanaal) een vindplaats op onder het Betonbos, die in 2026 op het programma staat voor een opgraving. Daarnaast blijven er veel smalle sleuven over voor het vervangen van kabels en leidingen in de binnenstad en de wijken daaromheen en voor de aanleg van Warmtenet in met name de noordelijke wijken: Selwerd en Paddepoel.

Voor de vrijwilligers leveren al deze onderzoeken pas werk op als ze zijn gedeponeerd. Drie grote projecten in het afgelopen jaar zorgden zo voor veel teken- en fotowerk: opgraving De Zaaijer, het proefsleuvenonderzoek bij de Gerrit Krolbrug en de opgraving in de Rodeweeshuisstraat. Daarnaast blijven de eigen uitwerkingen van oude archeologische onderzoeken voor veel MenM-medewerkers de hoofdmoot aan werk vormen.

Vondstverwerking

Nadat vondsten van recente opgravingen zijn gedeponeerd, worden bijzondere objecten daarvan gefotografeerd en soms ook getekend. Ook wordt dit gedaan voor opname in de Stadse Fratsen, de opgravingsrapporten. Daarnaast is Frits Vrede begonnen met een houtboek, waarin hij alle geconserveerde houten voorwerpen uit de stad Groningen wil beschrijven. Zijn zadenboek zal in 2026 gaan verschijnen.

Hierbij volgt een overzicht van de verschillende afdelingen bij archeologie.

- Bot: Nynke de Boer is verder gegaan met het determineren van botmateriaal van de Pelsterstraat (1992). Inmiddels is zij ook als professioneel archeozoöloge aan het werk.
- Keramiek: in dit jaar is gepuzzeld met scherven van de Rodeweeshuisstraat. Janny Bolhuis, Klaas

Helfrich en Henk Nieuwenhuizen hebben zo nu en dan potten gelijmd.

- Metaal: Dick Labberton controleert en conserveert zo nodig de metaalvondsten van oude eigen opgravingen. Ook nog niet geconserveerde vondsten van recente deponeringen krijgen soms een behandeling.
- Glas: glasvondsten van de opgraving Singelstraat (1988 en 1993) zijn door Bertus Overweg beschreven en soms gelijmd. Met dit project is hij het afgelopen verslagjaar voortgegaan.
- Hout: Frits is begonnen met een overzichtswerk van houten voorwerpen. Hiervoor worden foto's gemaakt door Eva de Groot en Leendert van der Schee en het tekenwerk wordt verricht door met name Yolanda Schellinger. Ook is Frits begonnen om collega-archeoloog Morvenna van Rijn bij te scholen in het herkennen van houtsoorten.
- Zaden: Hayo heeft het afgelopen jaar van verschillende opgravingen monsters geanalyseerd, terwijl Anne zich concentreerde op een monster van Bouwput Forum. Frits controleert de uitkomsten van beide heren.
- Tekening: MenM kent maar liefst vier tekenaars, die zowel hout, keramiek, metaal als bot vakkundig kunnen opmeten en tekenen. De tekeningen worden gebruikt voor publicaties, het jaarboek en eigen rapporten.
- Fotografie: Eva de Groot heeft zich verder toegelegd op het fotograferen van archeologische voorwerpen. Ook heeft zij alle deurkrukken gefotografeerd voor het artikel in het jaarboek *Hervonden Stad en Land*.
- Digitalisering: Leendert van der Schee heeft uitgezocht welk fotomateriaal nog gedigitaliseerd moet worden. Deze klus wordt door de gemeente Groningen uitbesteed aan een commerciële partij.

AFDELING ARCHEOLOGIE, EXTERNE CONTACTEN EN ACTIVITEITEN

Inleiding

Een gevolg van het vernieuwde contact met de Weekendschool was dat er in 2025 weer een groep kinderen bij de Stichting een les archeologie kwam volgen. Ook konden in 2025 drie snuffelstages gerealiseerd worden, één voor Lotta Velthuis voor vier dagen, één voor Luuk van der Pluim voor 1 dag en één voor Anouk Feitsma en Eline Gruppen voor een halve dag.

Weekendschool bij MenM, zadendeterminatie.

De belangrijkste contacten in het afgelopen jaar waren met:

- De drie medewerkers van het Noordelijk Archeologisch Depot in Nuis in verband met bruiklenen uit hun collectie, het overbrengen van dozen met vondsten naar Nuis en overleggen over de toekomst van het gemeentelijk depot.
- Medewerkers van verschillende archeologische bedrijven over hun deponeringen.
- Benjamin Smook en Juliette Oostelbos over de voorbereiding van een expositie met thema bier in museum Wierderland.
- Jaap Ekhardt over de vondsten van de vitrine in Beijum in verband met de verplaatsing van de vitrine naar het Heerdenhoes. Later in het jaar (27 november) heeft Klaas Helfrich voor de Historische Vereniging van Beijum een lezing gehouden over de archeologische onderzoeken in Beijum.
- Leila Ucar van de Weekendschool in verband met het bezoek van de Weekendschool aan MenM voor een les archeologie op 12 januari. In het najaar werd de taak van Leila overgenomen door Houda Nouâmane.
- Bastiaan Steffen conservator bij Museum aan de A over de bruikleen van vuurstenen artefacten van de opgraving Oostersingel (UMCG, 1992) aan een tijdelijke expositie van het MadA in het Groninger Museum.
- Ellie Komrij en Lammert Muller over glasvondsten uit de Akerk.
- Max Papo over een voorstel van bruiklenen voor hun expositie in hoekpand Wijck aan de Grote Markt. Hiervoor zijn vondsten van de opgravingen Grote Markt oostzijde en Bouwput Forum geselecteerd.
- Wim van der Veen voor de cursus BHV en het vervangen van de noodverlichting in het pand van M&M.
- Mo So van Oermuseum Diever in verband met hun expositie over Prehistorisch eten.
- Ko Lenting in verband met tekenwerk van metalen vingerhoeden voor zijn publicatie over de vesting Oudeschans. Henk Nieuwenhuizen heeft dit tekenwerk uitgevoerd.
- Dorothee Wortelboer die zeer intensief betrokken was bij de vernieuwde en vertaalde uitgave van *Textiel in Context* in een Engelse versie.
- Geert de Bruijn in verband met zijn onderzoek naar houten jukken. Van de vindplaats Rode Weeshuis komt een juk uit de 5e-6e eeuw.
- Nathalie Vossen van de RCE in verband met de controle van het archeologisch depot. Het bezoek is uiteindelijk doorgeschoven naar 2026.
- Edwin van Orsel en Sam Blonk voor hun onderzoek naar 13e-eeuwse bakstenen. In 2026 komen zij hiervoor naar Groningen.
- Bauke Both voor zijn virtuele expositie over een opgraving aan de Paddepoelsterweg in het kader van een studie-opdracht.

PUBLICITEIT

Inleiding

2025 was publicitair een sterk jaar voor Monument en Materiaal. Een PR-functie bleef vacant en de PR-taken werden door meerdere personen opgepakt. De nieuwsbrief is vijf keer verzonden naar meer dan 450 contacten. Regelmatig verschenen nieuwsberichten op onze website en op Facebook, waarop we soms leuke reacties kregen.

Onze nieuwe website zorgde voor een betere communicatie met klanten en donateurs. De afbeeldingen gebruikt in de website (foto's van Annie Postma) zijn herhaald in de belettering van de elektrische bestelbus, die als een rijdend visitekaartje de Stichting promoot.

Halverwege het jaar organiseerde MenM voor de tweede keer een open dag voor zowel archeologie als bouwmaterialen. De regionale pers: OogTV en RTVNoord hebben deze dag gefilmd en verslagen ervan uitgezonden.

Met Open Monumentendag in september was Monument en Materiaal aanwezig op maar liefst twee locaties: in het eigen pand en in het Provinciehuis. Daardoor hebben we een record aantal bezoekers (meer dan duizend) bereikt.

Twee onder auspiciën van MenM georganiseerde lezingen in de Groninger Archieven trokken samen meer dan 140 bezoekers. Ook heel goed bezocht was de uitreiking van de nieuwe editie van Hervonden Stad en Land 2025, deze keer in de galerie van het Kunstlievend genootschap Pictura.

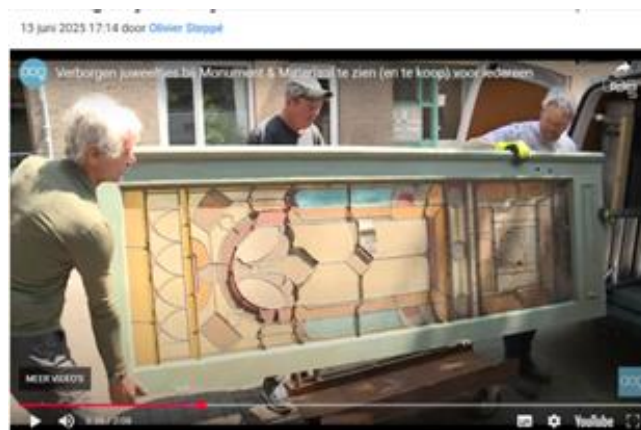
Monument en Materiaal heeft in het najaar gestreden voor de landelijke Erfgoedvrijwilligersprijs. Met promotiefoto's en -film, nieuwsbrief en mond op mond reclame zijn stemmen verworven om zo hoog mogelijk in de wedstrijd te eindigen. We hebben de finale in Den Haag bereikt als beste kandidaat van de provincie Groningen, maar helaas geen prijs gewonnen op landelijk niveau.

De nieuwe website

Vanaf begin van het jaar is de nieuwe website van Monument en Materiaal in gebruik genomen. De klus van de websitebouwer Ivendo was toen grotendeels klaar. De nieuwe functionaliteiten (zoals aanmeldformulieren) hebben gezorgd voor een betere communicatie met klanten en donateurs. Een ambitieus plan om de database van oude bouwmaterialen te koppelen met de presentatie van de collectie in de website heeft echter veel tegenslagen gehad en is niet gelukt. Aan het eind van het jaar is ons team versterkt met de ICT-medewerker die onder andere het beheer van de website uitvoert.

Open Dag

Halverwege het jaar organiseerde MenM voor de tweede keer een open dag voor zowel archeologie als bouwmaterialen. De afdeling Archeologie werd opengesteld in het kader van de Nationale Archeologiedagen. Afdeling Oude Bouwmaterialen stelde het depot open en hield een kleine markt met curiosa. Het evenement werd breed opgemerkt door de pers: zowel RTVNoord als OogTV en -Radio hebben er een verslag van gemaakt en uitgezonden. De filmploeg van OogTV viel met de neus in de boter toen tijdens hun opname een onverwachte donateur een prachtige glas-in-looddeur naar binnen heeft gebracht.

Stichting Monument & Materiaal stelde vrijdag hun pand aan de Westerbinnensingel open voor bezoekers. Hier liggen oude bouwmaterialen van monumentale panden. Normaal zijn deze bouwmaterialen alleen te zien op afspraak en voor eigenaren van monumentale panden, maar vrijdag kon iedereen een kijkje nemen.

Still van de uitzending OogTV over Open Dag bij Monument en Materiaal.

PUBLICITEIT

Open Monumentendag

Zoals elk jaar was ons pand tijdens de Open Monumentendag op zaterdag in september opengesteld voor publiek. Te bezoeken waren de depots en de exposities van archeologische vondsten en bouwmaterialen met het thema Architectuur. Dit jaar wisten 120 bezoekers ons pand te vinden. MenM was ook uitgenodigd door de communicatieafdeling van het Provinciehuis om samen met de opleiding Restauratietimmerman van het Alfa College zich te presenteren tijdens Open Monumentendag. In overleg is een eendaagse expositie van oude bouwmaterialen en archeologie gerealiseerd in een prachtige zaal in het oude gedeelte van het Provinciehuis. Daarmee hebben we meer dan 1000 bezoekers bereikt.

Lezingen

Een viertal organisaties (Vrienden van de Stad, Stad en Lande, RUG en MenM) maken samen een overkoepelend programma voor de lezingen bij Groninger Archieven.

In 2025 hebben we twee lezingen gehouden:

- 25 februari vertelde Ingrid Schenk over de sporen van cultuur- en natuurhistorie in het eeuwenoude landschap van Harener Hondsrug. De lezing trok meer dan 100 bezoekers, grotendeels uit de omgeving van Haren.
- 18 september heeft Johan de Haan, een bekende interieurhistoricus, de resultaten gepresenteerd van de inventarisatie van historische interieurs in Friesland, onder de titel *Verborgene erfgoed, een kijkje achter de voordeur*. Hierbij zijn 40 bezoekers geweest.

Erfgoedvrijwilligersprijs

De landelijke wedstrijd voor de beste erfgoedorganisatie die met vrijwilligers werkt, bestaat vanaf 2020 en is door het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) in leven geroepen. De erfgoedsector draait op enthousiaste vrijwilligers en die mogen in het zonnetje gezet worden. De winnaar krijgt een geldprijs en alle deelnemende organisaties een leuke promotiefilm en eeuwige roem. Monument en Materiaal heeft haar vrijwilligers aangemeld en werd als beste kandidaat gekozen in de provincie Groningen. Daardoor deden we mee in de finale in Den Haag. Daar moesten we het afleggen tegen teams van

andere provincies, maar een leuke dag voor de vrijwilligers was mooi meegenomen.

Publicaties

De presentatie van *Hervonden Stad en Land* vond dit jaar plaats op 20 november in het pand van Kunstlievend genootschap Pictura aan de Sint-Walburgstraat te Groningen. De bijeenkomst werd goed bezocht. Gastheer Diederik van der Meide hield een praatje over het pand van Pictura en daarna werd het eerste exemplaar door wethouder Rik van Niejenhuis uitgereikt aan Eberhard Pressler, die de gevallen zomereik van het Sterrebos dendrochronologisch had gedateerd. Na deze plechtigheid hield Pressler in het Duits een lezing over dendrochronologie. Daarna kon iedereen genieten van een hapje en een drankje en een boekje ophalen. Beneden in het pand was de hanzeschotel van de Brugstraat tentoongesteld, waarover een artikel staat in het jaarboek.

In de reeks *Stadse Fratsen* werden geen nieuwe titels uitgegeven, maar wel verscheen een eindrapport van alle opgravingen in en bij Ruskenveen te Hoogkerk. Hierin heeft MenM medewerker Bertus Overweg een hoofdstuk over glas geschreven. Deze opgravingen, uitgevoerd tussen 1996 en 2002, leverden onder andere vondsten en sporen op uit het laat-Paleolithicum, veel aardewerk uit de Romeinse tijd (1e-3e eeuw na Chr.) en funderingen en vondsten van bewoners van de boerderij Zuiderweg 64. Dit rapport is geschreven door medewerkers van De Steekproef bv:

- Groningen, Ruskenveen (Gr.) De uitwerking van acht archeologische veldonderzoeken van de gemeente Groningen tussen 1996-2002. Door C. Tulp, J.B. Veenstra, M.J.L.Th. Niekus, H. Huisman, B. Overweg en D.C. Nieweg. Steekproefrapport 2019-08/07

PUBLICITEIT

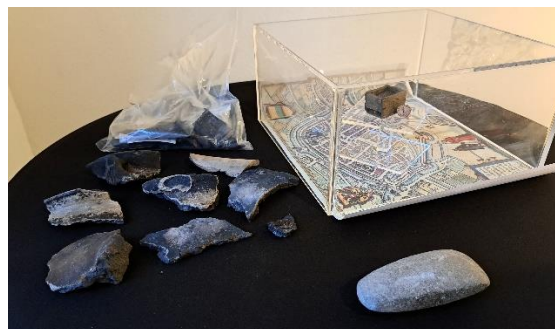
Exposities met betrekking tot de Stichting en de afdeling Archeologie (gemeentelijke collectie)

- Aan het Museum Wierdenland in Ezinge zijn drie textielen voorwerpen in bruikleen gegeven voor hun expositie *Spinnen met bot – weven met planten*. Textiele ambachten vanaf de eerste wierdenbewoners. Deze expositie liep tot eind januari 2025 door.
- In de Hortus te Haren werd een kleine expositie ingericht met vondsten die betrekking hebben op het doen van botanisch onderzoek. Deze expositie was een uitloper van het Wetenschappelijk Congres over Archeobotanie dat in juli in Groningen was gehouden en waarvoor studenten van het Groninger Instituut voor Archeologie (GIA) ook meerdere posters over botanisch onderzoek hadden samengesteld die door Peter Boersma waren vormgegeven.

- Vondsten van kogels en pijlpunten uit de Kruittoren en van serviesgoed uit de beerput naast de Kruittoren van de opgraving Singelstraat op de Open Monumentendag in het Provinciehuis.
- De bruikleen naar gemeentelijk kantoor aan de Kreupelstraat, waarin vondsten van, op en rond de Grote Markt geëxposeerd zijn, is verlengd.
- Aan het Oermuseum in Diever is een aantal vuursteenartefacten van de opgraving Europapark uitgeleend ten behoeve van een expositie over prehistorisch eten.
- In het hoekpand Grote Markt/Poelestraat is na jaren van leegstand eindelijk een horecazaak op de begane grond geopend. In twee vitrines in dit pand zijn archeologische vondsten van de opgravingen Bouwput Forum en Grote Markt oostzijde tentoongesteld.

- Voor een klantevent van Enexis in Pictura zijn twee vondsten uitgeleend: een nootmuskaatrasp en een hanzeschotel.

- De langdurige bruikleen van vondsten uit Beijum verhuisde naar een vitrine op een andere locatie. Deze is nu opgesteld in het Heerdenhoes en wordt beheerd door de Historische Vereniging van Beijum.

Overige bruiklenen met betrekking tot de afdeling Archeologie (gemeentelijke collectie)

- In het Rijksmuseum voor Oudheden te Leiden werd dit jaar een expositie rond 25 jaar Maltawetgeving georganiseerd en daar was de 16e-eeuwse kinderkous van de Prinsenstraat te zien.
- Sommige bruiklenen duren slechts 1 of 2 dagen: in dit verslagjaar was dat voor een beroepen-voorlichting op een middelbare school (uitgevoerd door Maaïke de Haas van RAAP) en tot driemaal aan toe voor het Groninger Gidsenteam, dat scherven van een Bommen Berendbom leende.
- Aan het Forum Groningen zijn enkele granaatscherven, een Corpus Christibeeldje en een fraai Venetiaans bierglas in bruikleen gegeven voor een langdurige bruikleen.
- Langdurige bruiklenen zijn eveneens verlengd, zoals aan de Der Aakerk in Groningen een baksteen met kinderhand, aan het Klompenmuseum in Paterswolde drie trippen, aan het Rijksmuseum voor Oudheden vondsten uit de beerput van de Latijnse School en een gasmunt, aan het Drents Museum een runderhoorn én aan het oude stadhuis in Hasselt diverse vondsten.
- Gecontinueerd is ook de langdurige bruikleen van de twee oude sluisdeuren van de opgraving Damsterdiep, die opgehangen zijn in het kantoor van Nijestee op het Damsterplein.

JAARREKENING 2025

1. BALANS PER 31 DECEMBER

	2024 x € 1,-	2025 x € 1,-
ACTIVA		
Vlottende activa		
Vorderingen	4.207	2.247
Liquide middelen	185.642	165.579
	189.849	167.826
TOTAAL ACTIVA	189.849	167.826
PASSIVA		
Eigen vermogen		
Algemene Reserve	30.849	32.015
Toevoeging resultaat	1.166	3.348
	32.015	35.363
Vorzieningen		
Vrijwilligers	15.373	15.373
Personeel	35.000	35.000
Organisatie	5.000	5.000
Inventaris	18.967	18.967
Publicatie	3.805	3.805
Bouwmaterialen	10.000	10.000
Consolidatie	19.488	19.488
Auto/Transport	25.000	0
Verduurzaming	15.065	15.065
Jubilea/lustra	3.610	3.610
	151.308	126.307
Vlottende passiva		
Kortlopende schulden	6.526	6.156
TOTAAL PASSIVA	189.849	167.826

JAARREKENING 2025

2. EXPLOITATIEREKENING 2025

BATEN			
	Begroting 2025	Rekening 2024	Rekening 2025
Boeken, publicaties en website			
Verkoop eigen publicaties	200	385	75
Verkoop publicaties gem.+ HSL 2009-heden	1.750	3.525	1.107
Verkoop laatste editie HSL	1.000	0	1.839
Bijdrage HSL bedrijven Jurriëns en Buist	2.500	2.800	2.800
Afdracht verkoop publicaties Gemeente	-4.750	-6.326	-5.745
Kosten HSL	-450	-199	9
Vergoeding Gemeente kosten HSL	450	199	-9
Totaal	700	384	75
Bouwmaterialen			
Verkoop bouwmaterialen	27.000	21.924	32.594
Verwerving bouwmaterialen	-1.050	-1.273	-546
Werkplaatskosten	-1.500	-641	-276
Opbrengst werkplaats	400	35	0
Totaal	24.850	20.045	31.771
Totaal baten	25.550	20.429	31.846

JAARREKENING 2025

3. EXPLOITATIEREKENING 2025

LASTEN	Begroting 2025	Rekening 2024	Rekening 2025
Archeologie			
Kosten	-2.500	-2.948	-1.072
Vergoeding door Gemeente	2.500	2.948	1.072
Totaal	0	0	0
Lezingen			
Zaalhuur en overige kosten	-400	-285	-265
Totaal	-400	-285	-265
Huisvesting en communicatie middelen			
Huur gebouw	-25.574	-24.829	-25.711
Energiekosten	-20.000	-14.900	-17.599
Onderhoud pand	-12.000	-1.918	-1.461
Schoonmaak	-3.000	-2.517	-2.732
Afval	-2.250	-2.391	-2.505
Water	-165	-141	-172
Provinciale zuivering	-240	-255	-269
OZB	-1.250	-999	-1.044
Vergoeding Gemeente huisvesting	26.432	23.970	25.745
Telefonie	-2.500	-2.376	-2.158
Vergoeding Gemeente telefonie	1.200	1.188	1.079
Website en internet	-2.000	-4.084	-5.634
Vergoeding Gemeente website en internet	1.000	2.042	2.817
Totaal	-40.347	-27.210	-29.643
Personeel en vrijwilligers			
Vrijwilligersvergoeding	-14.000	-14.311	-15.083
Overige kosten vrijwilligers	-350	-290	-211
Scholing	-1.500	-253	-35
Excursie	-1.500	-412	-1.630
Verzekering	-400	-379	-390
Kantine	-1.700	-1.762	-2.083
Totaal	-19.450	-17.407	-19.432

JAARREKENING 2025

4. EXPLOITATIEREKENING 2025

LASTEN	Begroting 2025	Rekening 2024	Rekening 2025
Bedrijfsauto			
Autokosten	-30.000	0	-32.556
Autobaten	100	0	20
Totaal	-29.900	0	-32.536
Algemeen			
Expositiekosten	-150	0	0
Opbrengst onderzoek/educatie	500	0	152
Bestuurskosten	-300	0	0
Representatiekosten	-800	-836	-172
Vakliteratuur, contributies, abonnementen	-700	-367	-902
Bankkosten	-350	-375	-406
Inventariskosten	-1.000	0	-143
Administratiekosten	-1.000	-976	-3.116
Bijdrage gemeente algemene kosten	27.500	27.500	29.750
Donaties	0	65	0
Rente	650	543	3.216
Totaal	24.350	25.554	28.378
Dotatie/onttrekking voorzieningen			
Verduurzaming	10.000	0	0
Auto/transport bouwmaterialen	25.000	0	25.000
Consolidatie	3.000	0	0
Totaal	38.000	0	25.000
Diverse baten en lasten			
Baten	100	108	0
Lasten	-150	-23	0
Totaal	-50	85	0
Totaal lasten	-27.797	-19.263	-28.498
RESULTAAT	-2.247	1.166	3.348